

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL SUDA

ODLUKA

Zahtjev br. 37333/17
Miroslav MARIĆ i Marijana MARIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući
10. studenoga 2020. godine u vijeću u sastavu:

Krzysztof Wojtyczek, *predsjednik*,
Ksenija Turković,
Alena Poláčková,
Péter Paczolay,
Gilberto Felici,
Erik Wennerström,
Raffaele Sabato, *suci*,

i Renata Degener, *zamjenica tajnika Odjela*,
uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen
17. svibnja 2017. godine,
uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada („Vlada“) i
odgovor na očitovanje koji su dostavili podnositelji zahtjeva,
nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelji zahtjeva, g. Miroslav Marić i gđa Marijana Marić, državljani su Republike Hrvatske rođeni 1976. odnosno 1971. godine i žive u Rovinju. Podnositelje zahtjeva pred Sudom je zastupao g. S. Baotić, odvjetnik iz Županje.

2. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

1. Pozadina predmeta

4. U lipnju 1991. godine Hrvatska je proglasila neovisnost od bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije te je prekinula svoje veze s tim entitetom u listopadu 1991. godine. Iste godine započeo je rat u Hrvatskoj.

5. Dana 14. studenoga 1991. dva zrakoplova Jugoslavenske narodne armije (dalje u tekstu: „JNA“) bombardirala su Šećeranu, naselje u blizini Županje u istočnoj Slavoniji.

6. Otac podnositelja zahtjeva smrtno je stradao u svom stanu kada je jedna bomba pala na zgradu u kojoj se taj stan nalazio. Majka podnositelja zahtjeva i prvi podnositelj zahtjeva zadobili su ozljede. Obiteljski je stan uništen.

2. Istraga o bombardiranju

7. Istog je dana Policijska uprava Županja obavila očevid na mjestu napada.

8. Dana 17. studenoga 1991. liječnici bolnice u Županji izvršili su identifikaciju posmrtnih ostataka osoba koje su zatečene na mjestu napada. Otac podnositelja zahtjeva identificiran je kao jedna od žrtava.

9. Dana 30. studenoga 1991. Policijska uprava Županja podnijela je Okružnom javnom tužiocu u Osijeku, kako se nazivao u to vrijeme (danas Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku), kaznenu prijavu za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, navodeći oca podnositelja zahtjeva kao jednu od žrtava.

10. Dana 14. listopada 1992. Policijska uprava Županja podnijela je dopunu kaznene prijave, navodeći da postoji osnovana sumnja da su počinitelji kaznenog djela V.K. i Z.J., koji su naredili zračna bombardiranja istočne Slavonije, te M.V., B.V., S.S., S.Si., M.Đ., M.M. i B.R., piloti koji su izvršili ta bombardiranja.

11. Dana 20. studenoga 1992. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podnijelo je istražni zahtjev Županijskom sudu u Osijeku, navodeći da postoji osnovana sumnja da su V.K. i Z.J. počinili ratni zločin protiv civilnog stanovništva naredivši više zračnih bombardiranja civilnih ciljeva.

12. Budući da boravište V.K.-a i Z.J.-a nije bilo poznato hrvatskim vlastima, dana 28. kolovoza 1992. Županijski sud u Osijeku izdao je nalog za njihovo uhićenje i odredio im je pritvor.

13. Dana 18. svibnja 2006. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podnijelo je optužnicu protiv V.K.-a i Z.J.-a, navodeći da su počinili ratni zločin protiv civilnog stanovništva naredivši trideset i tri zračna

bombardiranja civilnih ciljeva u istočnoj Slavoniji 1991. godine, uključujući bombardiranje Šećerane 14. studenoga 1991. godine u kojem je smrtno stradao otac podnositelja zahtjeva.

14. Na upit sestre podnositelja zahtjeva, dana 6. svibnja 2013. godine Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku obavijestilo ju je da je kazneni postupak protiv V.K.-a i drugih u tijeku pred Županijskim sudom u Osijeku; međutim, budući da boravište optuženika nije poznato hrvatskim tijelima kaznenog progona, rasprava još uvijek nije bila zakazana.

15. Godine 2014. V.K. je preminuo, a 15. svibnja 2015. godine obustavljen je kazneni postupak protiv njega. Postupak protiv Z.J.-a, čije boravište još uvijek nije poznato hrvatskim vlastima, i dalje je u tijeku.

3. Parnični postupak za naknadu štete

16. Dana 11. lipnja 2013. podnositelji zahtjeva, zastupani po svom odvjetniku A.M.-u, podnijeli su tužbu protiv države Općinskom sudu u Županji, tražeći naknadu na ime imovinske i neimovinske štete prouzročene stradavanjem njihova oca. Pozvali su se na presudu Suda u predmetu *Jularić protiv Hrvatske* (br. 20106/06, 20. siječnja 2011.).

17. Dana 4. srpnja 2013. država, koju je zastupalo Općinsko državno odvjetništvo u Vinkovcima, Građansko-upravni odjel, Stalna služba u Županji, očitovala se o tužbi podnositelja zahtjeva, ustvrdivši da je stradavanje njihova oca predstavljalo ratnu štetu za koju država nije odgovorna i da je tužba u svakom slučaju podnesena izvan zakonskog roka zastare.

18. Dana 19. srpnja 2013. država je ustvrdila da je, s obzirom na činjenicu da se događaj koji je prouzročio štetu dogodio 14. studenoga 1991. i da su podnositelji zahtjeva podnijeli zahtjev za mirno rješenje spora 15. siječnja 2013. godine, njihova tužba podnesena izvan zakonskog roka zastare iz članka 376. Zakona o obveznim odnosima iz 1991. godine (Narodne novine br. 53/1991, s naknadnim izmjenama i dopunama – vidi stavak 27. ove odluke). Država je dalje tvrdila da podnositelji zahtjeva svoju tužbu nisu temeljili ni na jednoj domaćoj pravnoj odredbi, već su se općenito pozvali na presudu Suda u predmetu *Jularić* (gore citiran).

19. Dana 9. rujna 2013. podnositelji zahtjeva ustvrdili su da su građanski sudovi trebali primijeniti dulji rok zastare iz članka 377. Zakona o obveznim odnosima iz 1991. godine za podnošenje tužbe za naknadu štete jer je šteta bila uzrokovana kaznenim djelom. Nadalje su se pozvali na presudu Suda u predmetu *Jularić*, navodeći da se ona odnosila na istovjetan primjer nedjelotvorne istrage na temelju članka 2. Konvencije, zbog koje je Sud podnositeljima zahtjeva dosudio naknadu na ime neimovinske štete.

20. Na ročištu održanom 28. studenoga 2013. godine, prvi podnositelj zahtjeva ustvrdio je da je njegov otac smrtno stradao u bombardiranju od 14. studenoga 1991. godine koje je izvršila JNA, da su on i njegovi majka i brat zadobili ozljede i da im je stan uništen. Njegova se majka obratila raznim

vlastima, ali bezuspješno, jer nikada nisu dobili nikakvu naknadu za pretrpljenu štetu.

21. Dana 23. svibnja 2014. godine, Županijski sud u Osijeku obavijestio je Općinski sud u Županji da u kaznenom postupku protiv V.K.-a i drugih zbog ratnih zločina nisu donesene pravomoćne osuđujuće ni oslobađajuće presude.

22. Dana 25. kolovoza 2014. Općinski sud u Županji prihvatio je tužbeni zahtjev podnositelja zahtjeva i naložio državi da im plati naknadu štete.

23. Država je uložila žalbu protiv presude Općinskog suda u Županji, tvrdeći da je smrtno stradavanje oca podnositelja zahtjeva predstavljalo ratnu štetu za koju država nije odgovorna, da je tužba u svakom slučaju podnesena izvan zakonskog roka zastare propisanog člankom 376. Zakona o obveznim odnosima te da domaći sudovi ne mogu svoju odluku temeljiti na izravnom pozivanju na članak 2. Konvencije.

24. Dana 5. prosinca 2016. Županijski sud u Vukovaru preinačio je prvostupanjsku presudu i odbio je tužbeni zahtjev podnositelja zahtjeva. Utvrdio je da je otac podnositelja zahtjeva stradao 14. studenoga 1991. i da je stoga njihova tužba od 10. lipnja 2013. godine podnesena izvan objektivnog petogodišnjeg zakonskog roka zastare iz članka 376. Zakona o obveznim odnosima iz 1991. godine. Dulji rok zastare iz članka 377. Zakona o obveznim odnosima nije bio primjenjiv u predmetu podnositelja zahtjeva. Nadalje je presudio da je stradavanje oca podnositelja zahtjeva u svakom slučaju predstavljalo ratnu štetu u smislu članka 2. Zakona o utvrđivanju ratne štete (Narodne novine br. 61/1991 i 70/1991 – vidi stavak 29. ove odluke) jer su ga prouzročile neprijateljske snage u vrijeme rata. Republika Hrvatska nije bila odgovorna za ratnu štetu.

Županijski sud u Vukovaru naložio je podnositeljima zahtjeva, na temelju članka 154. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, s naknadnim izmjenama i dopunama – vidi stavak 30. ove odluke), da državi plate 27.750,00 kuna¹ na ime troškova, koji uključuju naknadu za zastupanje države od strane Državnog odvjetništva.

25. Dana 12. siječnja 2017. podnositelji zahtjeva podnijeli su ustavnu tužbu, navodeći povredu članka 29. Ustava, kojim je zajamčeno pravo na pošteno suđenje, i članka 35. Ustava, kojim je zajamčeno pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, dostojanstva, ugleda i časti.

Naveli su da su u parničnom postupku doista tražili naknadu štete zbog stradavanja njihova oca. Međutim, uzimajući u obzir činjenicu da su se u svojoj tužbi pozvali i na presudu Suda u predmetu *Jularić* (gore citiran), te da građanski sudovi ne bi trebali biti vezani pravnom osnovom tužbenog zahtjeva, drugostupanjski sud trebao je ispitati jesu li imali pravo na naknadu zbog propusta državnih vlasti da kazneno gone počinitelje ratnog zločina. Drugostupanjski sud uopće se nije očitovao o tom pitanju.

---

¹ Približno 3.700,00 eura

Nadalje su prigovorili da država nije provela djelotvornu istragu o stradavanju njihova oca u suprotnosti s člankom 2. Konvencije jer, iako su počinitelji vlastima bili poznati od početka, optužnica je podignuta tek petnaest godina nakon događaja, a u naknadnom kaznenom postupku nisu poduzete nikakve radnje.

Podnositelji zahtjeva ujedno su prigovorili i da im je nalog drugostupanjskog suda da plate troškove zastupanja države u parničnom postupku predstavljao prekomjeren teret s obzirom na njihovo loše financijsko stanje i okolnosti u odnosu na koje su potraživali naknadu štete.

26. Dana 22. ožujka 2017. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva kao neosnovanu.

Presudio je da je presuda drugostupanjskog suda u dijelu koji se odnosi na ocjenu zakonskog roka zastare za podnošenje tužbe bila u skladu s praksom Ustavnog suda o tom pitanju, što je i Sud prihvatio u predmetu *Baničević protiv Hrvatske* ((odl.), br. 44252/10, 2. listopada 2012.). Presudio je i da zaključak drugostupanjskog suda da je stradavanje oca podnositelja zahtjeva predstavljalo ratnu štetu, nije bio proizvoljan. Nadalje je presudio da odluka kojom je podnositeljima zahtjeva naloženo da državi plate troškove postupka nije povrijedila njihova prava na temelju članka 29. Ustava, kojim je zajamčeno pravo na pošteno suđenje. Na kraju je presudio da nije došlo do povrede članka 35. Ustava.

Odluka je podnositeljima dostavljena 6. travnja 2017. godine.

B. Mjerodavno domaće pravo i praksa

27. Članci 376. i 377. Zakona o obveznim odnosima iz 1991. godine (vidi stavke 18. i 19. ove odluke) izloženi su u predmetu *Nijemčević protiv Hrvatske* ((odl.), br. 51519/12, stavak 19., 11. rujna 2018.).

28. Na temelju članka 1046. Zakona o obveznim odnosima iz 2005. godine (Narodne novine br. 35/2005, 41/2008, 125/2011, 78/2015 i 29/2018) – koji je trenutačno na snazi – šteta je umanjene nečije imovine (obična šteta), sprječavanje njezina povećanja (izmakla korist) i povreda prava osobnosti (neimovinska šteta). Na temelju članka 1062. stavka 1. tog Zakona, pravna osoba odgovara za štetu koju njezino tijelo prouzroči trećoj osobi u obavljanju ili u vezi s obavljanjem svojih funkcija. Ta se odredba koristi kao osnova za odgovornost države za štetu u slučajevima kada ne postoje konkretnije odredbe kojima se uređuje takva odgovornost.

29. Mjerodavne odredbe Zakona o utvrđivanju ratne štete izložene su u predmetu *Brkić i drugi protiv Hrvatske* ((odl.), br. 53794/12, stavak 12., 6. prosinca 2016.).

30. Mjerodavne odredbe Zakona o parničnom postupku i Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (Narodne novine br. 91/2004, 37/2005 i 59/2007) izložene su u predmetu *Cindrić i Bešlić protiv Hrvatske* (br. 72152/13, stavci 43. - 44., 6. rujna 2016.).

31. Prema hrvatskom zakonu o parničnom postupku, sudovi su vezani pravnom zaštitom (pravnim sredstvom) koju zatraži tužitelj i činjenicama na koje su se stranke pozvale – dvama bitnim obilježjima tužbe. Sudovi stoga ne mogu (a) dosuditi tužitelju ništa više, ili po prirodi drugačije, od njegova tužbenog zahtjeva, ili (b) odlučiti u predmetu na temelju činjenica na koje se stranke nisu pozvale. Mjerodavne odredbe Zakona o parničnom postupku u tom smislu citirane su u predmetu *Radomilja i drugi protiv Hrvatske* ([VV], br. 37685/10 i 22768/12, stavak 61., 20. ožujka 2018.).

32. Mjerodavna sudska praksa Ustavnog suda o djelotvornoj istrazi na temelju članaka 2. i 3. Konvencije izložena je u predmetu *Kušić protiv Hrvatske* ((odl.), br. 71667/17, stavci 41. - 56., 10. prosinca 2019.).

PRIGOVORI

33. Podnositelji zahtjeva prigovorili su na temelju članka 2. Konvencije zbog nedjelotvorne istrage o smrtnom stradavanju njihova oca. Prigovorili su i da im je uskraćeno pravo na pristup sudu, u suprotnosti s člankom 6. stavkom 1. Konvencije.

PRAVO

A. Prigovor na temelju članka 2. Konvencije

34. Podnositelji zahtjeva prigovorili su da domaće vlasti nisu brzo i na odgovarajući način istražile stradavanje njihova oca i počinitelje privede pravdi. Pozvali su se na proceduralni aspekt članka 2. Konvencije, koji u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

„1. Pravo svakoga na život zaštićeno je zakonom. ...“

1. Tvrđenje stranaka

(a) Vlada

35. Vlada je tvrdila da sudska praksa Ustavnog suda pokazuje da je ustavna tužba djelotvorno domaće pravno sredstvo koje se može koristiti za prigovore u pogledu nedjelotvornih istraga na temelju članaka 2. i 3. Konvencije. Podnositelji zahtjeva doista su podnijeli ustavnu tužbu, ali u odnosu na odluke domaćih sudova u parničnom postupku za naknadu štete. U toj ustavnoj tužbi prigovorili su zaključcima drugostupanjskog suda da je u odnosu na njihovu tužbu nastupila zastara i da je stradavanje njihova oca predstavljalo ratnu štetu. Prema tome, nisu pravilno iskoristili ustavnu tužbu u odnosu na svoj navod da je istraga bila nedjelotvorna.

36. Podredno, Vlada je tvrdila da je prigovor bio nespojiv *ratione temporis* s odredbama Konvencije, da je bio podnesen nepravovremeno i da je, u svakom slučaju, provedena istraga bila djelotvorna.

(a) Podnositelji zahtjeva

37. Podnositelji zahtjeva ustvrdili su da su pravilno iscrpili domaća pravna sredstva u odnosu na svoj prigovor.

38. Nadalje su tvrdili da je istraga o stradavanju njihova oca bila nedjelotvorna jer vlasti gotovo trideset godina nakon stradavanja njihova oca nisu uspjele počinitelje privesti pravdi.

2. Ocjena Suda

39. Sud ne mora ispitati sva pitanja koja su otvorile stranke jer je prigovor na temelju proceduralnog aspekta članka 2. Konvencije u svakom slučaju nedopušten iz sljedećih razloga.

40. Sud napominje da je u predmetu *Kušić* (gore citiran) utvrdio da je 2019. godine ustavna tužba postala djelotvorno domaće pravno sredstvo za prigovore u pogledu nedjelotvornih istraga na temelju članaka 2. i 3. Konvencije (ibid., stavci 93. i 99.). Presudio je i da bi se u takvim predmetima trebala primijeniti iznimka u vezi s pravilom o iscrpljenosti domaćih pravnih sredstava jer bi se od podnositelja zahtjeva u tim predmetima trebalo zahtijevati da podnesu ustavnu tužbu čak i ako su podnijeli svoj zahtjev Sudu prije nego što se pokazalo da je takva tužba djelotvorno pravno sredstvo (ibid., stavci 101. - 105. i ondje citirani predmeti).

41. Kao odgovor na konkretnu tvrdnju Vlade (vidi stavak 35. ove odluke), Sud napominje da je u predmetu *Kušić* presudio da činjenica da je osoba iznijela prigovor o povredi proceduralnog aspekta članka 2. Konvencije u ustavnoj tužbi koja se odnosi na odluke domaćih sudova u parničnom postupku za naknadu štete zbog nasilne smrti člana obitelji ne bi trebala spriječiti Ustavni sud da ga ispita u svjetlu načela razvijenih u odnosu na proceduralni aspekt članka 2. Konvencije (ibid., stavak 95.).

42. Sud napominje da su u ustavnoj tužbi koju su podnijeli protiv odluka domaćih sudova u parničnom postupku za naknadu štete podnositelji zahtjeva prigovorili, pozivajući se na članak 2. Konvencije, da je istraga o stradavanju njihova oca bila nedjelotvorna (vidi stavak 25. ove odluke). Međutim, Ustavni sud nije ispitao taj prigovor (vidi stavak 26. ove odluke). Sud napominje da je odluka Ustavnog suda u predmetu podnositelja zahtjeva bila donesena 2017. godine – dvije godine prije nego što je ustavna tužba postala djelotvorno pravno sredstvo za takve prigovore (vidi stavak 40. ove odluke).

43. S tim u vezi, budući da je istraga o stradavanju oca podnositelja zahtjeva još uvijek u tijeku – odnosno, kazneni postupak protiv Z.J.-a zbog kaznenog djela ratnog zločina, žrtva kojeg je bio otac podnositelja zahtjeva, još uvijek je u tijeku pred Županijskim sudom u Osijeku (vidi stavak 15. ove odluke) – Sud smatra, kao u predmetu *Kušić* (gore citiran, stavci 100. - 107.), da podnositelji zahtjeva u ovom predmetu trebaju podnijeti ustavnu tužbu. Doista, u skladu s načelom supsidijarnosti, jednim od temeljnih načela na kojem se temelji sustav Konvencije, tuženoj državi trebalo bi pružiti priliku

da stvari riješi putem vlastitog pravnog sustava prije nego što pred nekim međunarodnim tijelom odgovara za svoje radnje ili propuste.

44. Sud naglašava da podnositelji i dalje imaju mogućnost, nakon završetka relevantnog postupka pred Ustavnim sudom, ili ako se taj postupak bude nerazumno odugovlačio, ponovno iznijeti svoje prigovore Sudu ako se i dalje smatraju žrtvama povrede Konvencije.

45. S obzirom na gore navedeno, Sud prihvaća prigovor Vlade. Prigovor podnositelja zahtjeva na temelju članka 2. Konvencije stoga se mora odbaciti na temelju članka 35. stavaka 1. i 4. zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

B. Prigovor na temelju članka 6. Konvencije

46. Podnositelji zahtjeva nadalje su prigovorili da im je povrijeđeno pravo na pristup sudu. Pozvali su se na članak 6. stavak 1. Konvencije, čiji mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud pravično ... ispita njegov slučaj ...“

1. Tvrđnje stranaka

(a) Vlada

47. Vlada je navela da bi predmet podnositelja zahtjeva trebalo razlikovati od predmeta *Cindrić i Bešlić* (gore citiran), u kojem je Sud utvrdio da je nalog podnositeljima zahtjeva da snose sve troškove pravnog zastupanja države u parničnom postupku predstavljao povredu njihova prava na pristup sudu. Konkretno, u vrijeme kada su podnositelji zahtjeva podnijeli svoju tužbu za naknadu štete, odnosno 2013. godine, praksa domaćih sudova u pogledu zakonskog roka zastare za podnošenje tužbe bila je potpuno jasna. Prema tome, očito je bila nastupila zastara u odnosu na tužbu podnositelja zahtjeva protiv države te je tužba stoga bila očigledno nerazumna.

(b) Podnositelji zahtjeva

48. Podnositelji zahtjeva tvrdili su da im je nalogom koji su im izdali domaći sudovi da plate troškove zastupanja države u parničnom postupku povrijeđeno pravo na pristup sudu. Konkretno, iznos od 27.750,00 kuna na ime troškova koje im je naloženo nadoknaditi državi bio je prekomjeran, s obzirom na njihovo loše financijsko stanje.

49. Podnositelji zahtjeva nadalje su ustvrdili da su u svojoj tužbi doista tražili naknadu štete zbog stradavanja oca. Međutim, uzimajući u obzir činjenicu da su se u svojoj tužbi pozvali i na presudu Suda u predmetu *Jularić protiv Hrvatske* (br. 20106/06, 20. siječnja 2011.) i da građanski sudovi nisu bili vezani pravnom osnovom tužbenog zahtjeva, prema mišljenju podnositelja zahtjeva, drugostupanjski sud trebao je ispitati jesu li imali pravo

na naknadu zbog propusta državnih vlasti da djelotvorno kazneno gone počinitelje ratnog zločina. Drugostupanjski sud uopće se nije očitovao o tom pitanju.

2. Ocjena Suda

50. Sud prihvaća da bi se zahtjev da podnositelji zahtjeva plate troškove zastupanja države u parničnom postupku mogao tumačiti kao ograničenje koje narušava pravo na pristup sudu (vidi gore citirani predmet *Cindrić i Bešlić*, stavak 119.).

51. Kako je Sud u više navrata naglasio, ograničenje koje utječe na pravo na pristup sudu neće biti spojivo s člankom 6. stavkom 1. ako ne teži legitimnom cilju te ako ne postoji razuman odnos razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i legitimnog cilja kojem se teži (vidi *Zubac protiv Hrvatske* [VV], br. 40160/12, stavak 78., 5. travnja 2018.). Sud stoga mora preispitati je li to ostvareno u ovom predmetu.

52. Sud prihvaća da pravilo da „gubitnik plaća“ sadržano u članku 154. stavku 1. Zakona o parničnom postupku (vidi stavke 24. i 30. ove odluke) teži legitimnom cilju osiguravanja pravilnog djelovanja pravosudnog sustava i zaštite prava drugih odvratanjem od neutemeljenih parnica i preuveličanih troškova (vidi gore citirani predmet *Cindrić i Bešlić*, stavci 95. - 96. i 121.).

53. Sud nadalje napominje da su domaći sudovi u konačnici odbili tužbu podnositelja zahtjeva, utvrdivši da je podnesena izvan zakonskog roka zastare i da je u svakom slučaju stradavanje njihova oca predstavljalo ratnu štetu za koju država nije odgovorna (vidi stavke 24. i 26. ove odluke).

54. Sud ponavlja da je tumačenje i primjena domaćeg prava u prvom redu zadatak domaćih vlasti, konkretno sudova, budući da su domaće vlasti, po prirodi stvari, posebno kvalificirane za rješavanje pitanja koja nastaju s tim u vezi (vidi *Radomilja i drugi protiv Hrvatske* [VV], br. 37685/10 i 22768/12, stavak 149., 20. ožujka 2018.).

55. Prema mišljenju Suda, nema ničeg proizvoljnog u zaključku domaćih sudova da je stradavanje oca podnositelja zahtjeva predstavljalo ratnu štetu na temelju Zakona o utvrđivanju ratne štete (vidi stavak 24. ove odluke). U članku 2. tog Zakona navedeno je da se ratnom štetom smatra šteta učinjena životima osoba od strane neprijatelja i ilegalnih skupina, koja je nastala u razdoblju od 15. kolovoza 1990. godine do prestanka neprijateljskih aktivnosti i vojnih operacija u Hrvatskoj (vidi stavak 29. ove odluke). Otac podnositelja zahtjeva stradao je u zračnom bombardiranju Županje koje je JNA izvršila 1991. godine (vidi stavke 5. - 6. ove odluke). Njegovo je stradavanje stoga bilo izravna posljedica vojne aktivnosti neprijateljskih snaga. Podnositelji zahtjeva nisu ni osporili da prema domaćem zakonu država nije odgovorna za ratnu štetu (vidi stavke 48. - 49. ove odluke). Stoga Sud smatra da je nebitno pitanje jesu li podnositelji zahtjeva podnijeli tužbu unutar zakonskog roka zastare.

56. U ovom su predmetu podnositelji zahtjeva tvrdili da su se u svojoj tužbi pozvali na predmet *Jularić* (gore citiran) te da je stoga drugostupanjski sud trebao ispitati jesu li imali pravo na naknadu štete zbog propusta države da provede djelotvornu istragu o stradavanju njihova oca i privede počinitelje pravdi (vidi stavak 49 ove odluke).

57. S tim u vezi, Sud napominje da su u svojoj tužbi podnositelji zahtjeva doista ustvrdili da država nije provela djelotvornu istragu o stradavanju njihova oca. Međutim, kada su specificirali svoj tužbeni zahtjev, izričito su ustvrdili da traže naknadu na ime imovinske i neimovinske štete uzrokovane stradavanjem njihova oca (vidi stavak 16 ove odluke). Nisu tražili naknadu zbog neprovođenja djelotvorne istrage i posljedične duševne boli i patnje koje su osjećali jer počinitelji bombardiranja nisu privedeni pravdi. Domaći sudovi nisu im mogli dosuditi naknadu po toj osnovi na vlastitu inicijativu jer su prema domaćem zakonu građanski sudovi vezani pravnom zaštitom koju zatraže tužitelji i činjenicama na koje se tužitelji pozovu (vidi stavak 31. ove odluke i gore citirani predmet *Radomilja i drugi*, stavak 61.). Sud stoga ne smatra pogrešnim to što je drugostupanjski sud preinačio prvostupanjsku presudu, kojom je tužbeni zahtjev podnositelja zahtjeva bio prihvaćen (vidi stavak 24. ove odluke). Napominje i da su podnositelji zahtjeva prilikom podnošenja tužbe bili zastupani po kvalificiranom odvjetniku (vidi stavak 16 ove odluke).

58. Prema tome, budući da su podnositelji zahtjeva tražili naknadu štete zbog stradavanja njihova oca, koje je nesumnjivo predstavljalo ratnu štetu za koju država nije bila odgovorna, njihova tužba bila je očigledno nerazumna; nije imala nikakvih izgleda za uspjeh (usporedi gore citirani predmet *Cindrić i Bešlić*, stavci 106. - 107.).

59. Sud napominje da se čini kako je mogućnost podnošenja tužbe protiv države zbog duševne boli i patnje koju osjećaju zbog nedjelotvorne istrage o stradavanju njihova oca još uvijek dostupna podnositeljima zahtjeva. Doista, kazneni postupak protiv Z.J.-a zbog ratnog zločina, žrtva kojeg je bio otac podnositelja zahtjeva, još uvijek je u tijeku pred Županijskim sudom u Osijeku (vidi stavak 15. ove odluke).

60. S obzirom na gore navedeno, Sud utvrđuje da nalog podnositeljima zahtjeva da snose sve troškove pravnog zastupanja države u postupku o kojem je riječ nije predstavljao nerazmjerno ograničenje njihova prava na pristup sudu (usporedi gore citirani predmet *Cindrić i Bešlić*, stavak 122.).

61. Prigovor podnositelja zahtjeva na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostatka pristupa sudu stoga je očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

ODLUKA MARIĆ protiv HRVATSKE

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku
3. prosinca 2020. godine.

Renata Degener
Zamjenica tajnika

Krzysztof Wojtyczek
Predsjednik

© 2021 Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za
ljudska prava

*Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska
prava provjerio je točnost prijevoda, te proveo lekturu i pravnu redakтуру
istoga.*